

Konstantin Biebl

český básník

* 26. 2. 1898 Slavětín u Loun, + 12. 11. 1951 Praha

Konstantin Biebl, přestože byl jednou z určujících uměleckých postav avantgardního uměleckého sdružení a později, spolu s J. Seifertem a V. Nezvalem, hlavním představitelem poetismu, odlišoval se od svých druhů stálou polohou smutku, melancholie a vnitřní plachosti.

Pocházel z rodiny lékaře. Důležitým zážitkem se pro něj stalo "dobrodružství" z balkánské fronty 1. světové války, kdy byl zajat, dokonce odsouzen k smrti, před níž unikl útekem, a teprve poté, co se u něj projevila tuberkulóza, se mohl vrátit domů. V letech 1921-26 studoval na Lékařské fakultě Univerzity Karlovy, ale již tehdy se aktivně účastnil uměleckého dění: stal se členem brněnské Literární skupiny a pak Devětsilu, blízce se přátelil s J. Wolkerem. Také jeho raná sbírka Věrný hlas z roku 1924 (předcházela jí společný debut se strýcem Arnoštem Rážem Cesta k lidem, 1923) se hlásí k Wolkerově poetice, k jeho představě o poslání lyriky oživující věci běžného života a proměňující poničený svět v místo, kde vládne láska a humanita. Ve sbírkách z roku 1924 Zloděj z Bagdádu (inspirovaná smrtí milenky) a Zlom doznával vliv tzv. proletářské poezie, ovšem výrazně modifikovaný bieblovskou citlivostí a hledáním nadčasových etických hodnot.

Začátky poetického období jsou poznamenány slovním a výrazovým experimentátorstvím (Zlaté řetězy, 1926). Zato sbírka S lodí, jež dováží čaj a kávu (1927), inspirovaná Bieblovou cestou z roku 1926 a 1927, kdy navštívil Cejlon, Sumatru a Jávou, je již vrcholným poetickým výtvorem. Asociativní metodou apollinairovského Pásma tu zkoncentroval poetické vidění světa s jeho zálibou v exotismu, extenzivním hromaděním jevů a zážitků, i s patosem jakési básnické přeměny nepovedeného, a přesto milovaného světa. Polytematická je i básnická skladba Nový Ikaros (1929), považovaná často za vrchol Bieblovy tvorby. Podařilo se mu zde syntetizovat do básnické zkratky množství dějů a prožitků a vyjádřit pocit smutku z věčné tragiky světa i víru v nepřekonatelnou, obrozující moc lásky. Tato skladba zároveň naznačila básníkům přechod k surrealismu: členem Surrealistické skupiny se stal roku 1934 a z tohoto období pocházejí knihy Nebe peklo ráj (1931) a Zrcadlo noci (1939).

Biebl, který žil od 30. let v Lounech, kde měl koncesi zubní technika (ale praxi nevykonával), za okupace bydlel v Praze, pracoval ve filmu a spolupracoval s nakladatelstvím Melantrich. Po válce, kdy nemocný Biebl byl členem Filmové rady, mu jediná sbírka, obsahující básně z celých 40. let, vyšla až v roce 1951. Programově se jmenovala Bez obav a je rozporuplným svědectvím o zápase bytostně levicového avantgardního umělce o uchování svobody umělecké tvorby. Obsahuje jak polemiku s veršotepeckým barbarstvím oficiální pouťorové produkce, tak snahu přidat se k dobovému směru, což se neobešlo bez schematické úlitby.

V atmosféře stalinské šikany a útoků proti tradici i představitelům avantgardy, měsíc a půl poté, co na infarkt umírá Bieblův blízký přítel K. Teige, volí básník dobrovolnou smrt. Na Bieblovu sebevraždu reagoval V. Nezval alibistickou básní s veršem Košťo, proč nezdvihš aspoň telefon?

Zdroj: <http://www.libri.cz/databaze/kalendarium/>